

בתי המשפט

א 150765/02		בית משפט השלום תל אביב-יפו	
12/08/2007	תאריך:	כב' השופטת ח. וינבאום וולצקי	בפני:

בעניין:

שלום גרשון הובלות בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד מ. קפלינסקי ואח'

התובעת

נגד

מנורה חברה לביטוח בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד ז. כהן ואח'

הנתבעת

פסק דין

מבוא

1. עסקין בתביעה לתשלום תגמולי ביטוח בסך 1,191,396 ₪, בעקבות אירוע של גניבת שתי משאיות ואירוע נוסף של גניבת ציוד מבית עסקה של התובעת.

2. התובעת הינה חברה העוסקת בהובלות.
3. בתקופות הרלוונטיות לתביעה הנתבעת ביטחה בפוליסות לביטוח רכב שתי משאיות מסוג VOLVO אשר היו בבעלות התובעת, ובנוסף ביטחה את בית העסק של התובעת בפוליסת "רימון לבתי עסק".
4. ביום 06.01.1999 לפנות בוקר נכנסו אלמונים לבית עסקה של התובעת וגנבו ממנו שתי משאיות (להלן: "אירוע א").
5. אחת מן המשאיות לא נמצאה עד למועד כתיבת פסק דין זה בעוד שהמשאית השנייה נתגלתה בעיר שכס ביום שלמחרת, כשהיא במצב ניזוק.
6. התובעת הגישה תלונה על הגניבה במשטרה והתיק נסגר בעילה של "עבריון לא נודע".
7. במאמר מוסגר יוער כי על גב כל אחת מן המשאיות היה מותקן מנוף הידרואלי. שני המנופים נגנבו באשר אחת מן המשאיות כאמור מעולם לא נמצאה, ואילו מן השנייה המנוף פורק עוד בטרם אותרה במצב ניזוק. את המנופים ביטחה "המגן חברה לביטוח בע"מ" אולם זו סירבה לשלם לתובעת את תגמולי הביטוח על המנופים בטענה של מעורבות המבוטחת בגניבה. התובעת תבעה את "המגן" בבית המשפט המחוזי. בפסק הדין, אשר ניתן מפי כב' השופטת צ. ברון, נתקבלה התביעה ונפסקו הסכומים בהם נשאה המבטחת. על פסק הדין במחוזי הוגשו ערעור וערעור שכנגד לבית המשפט העליון. בפסק דינה של כב' השופטת ארבל (בהסכמת כב' הנשיא בדימוס ברק וכב' השופט עדיאל) בע"א 78/04 המגן חברה לביטוח בע"מ נגד שלום גרשון הובלות בע"מ (להלן: "תביעת המגן") נקבעה ההלכה לפיה על המבוטח להוכיח רק את היסודות העובדתיים של עילתו ואילו נטל השכנוע לעניין היסוד השלילי המחריג את הכיסוי הביטוחי מוטל על המבטחת. לגופו של עניין נדחה ערעור חברת הביטוח לעניין האחריות והתקבל ערעורה לעניין הנזק התוצאתי, ניכוי דמי ההשתתפות העצמית, שיעור הריבית ושכ"ט לשמאי מטעם המבוטחת. הערעור שכנגד של המבוטחת התקבל לעניין ביטוח חסר. על הנגיעה של תביעת המגן לענייננו יפורט בהמשך.
8. ביום 14.01.1999 אירעה פריצה שנייה לבית העסק של התובעת, במסגרתה נגנב מחצר בית העסק ציוד המשמש לתיקונים ולתחזוקת המשאיות שברשותה (להלן: "אירוע ב").

9. התובעת מסרה לנתבעת הודעות על שני אירועי הגניבות.
10. בתחילה, דחתה המבטחת את התביעה לתשלום תגמולי הביטוח בגין אירוע א'. לאחר שהתובעת נעזרה בשירותי חברת שמאות ופנתה אל המבטחת בשנית, התקיים מו"מ בין הצדדים ושולם לתובעת עבור המשאיות סך של 319,979 ₪ כסכום שאיננו שנוי במחלוקת.
11. באשר לאירוע ב', דחתה המבטחת את התביעה לתשלום תגמולי הביטוח בטענה כי התובעת לא עמדה בתנאי הפוליסה, שכן הכיסוי הביטוחי הותנה בהימצאות הציוד בתוך מבנה, בעוד שהציוד אשר נגנב עמד בחצר בית העסק.
12. המבוטחת הגישה התביעה שבפני בשל הסכומים העודפים המגיעים לה לטענתה כתוצאה משני האירועים גם יחד.
13. לטענת התובעת כתוצאה מאירוע א' נגרמו לה נזקים ישירים בשל אובדן שווי המשאיות והתוספות שהותקנו עליהן, כפי שהוערכו על ידי שמאי מטעמה. לכך היא מצרפת את עלויות גרירת המשאית שניזוקה.
14. בנוסף לזאת טוענת התובעת כי היא זכאית לקבל את מלוא תגמולי הביטוח בגין נזקים ישירים ועקיפים שנגרמו לה בעקבות אירוע ב'.
15. עוד נטען כי בשל אי תשלום תגמולי הביטוח במועדם נגרמו לה נזקים תפעוליים שכן העדר המשאיות והציוד פגעו ביכולתה לספק שירותים לכלל לקוחותיה ואילצוה לשכור משאיות חלופיות ולהעביר עבודות לנותני שירותים חיצוניים. כן מבקשת התובעת לקבל החזר שכ"ט השמאים שהעסיקה לצורך הערכת היקף הנזקים.
16. מן הסכומים הנתבעים מפחיתה התובעת דמי השתתפות עצמית בשיעור אשר לדבריה נגזר מתנאי הפוליסה, וכן את הסכום שלא היה שנוי במחלוקת ואשר שולם לה בעקבות אירוע א'.
17. מנגד, טוענת הנתבעת כי תגמולי הביטוח בגין אירוע א' שולמו לתובעת באופן מלא ובהתאם לתנאי הפוליסה. במסגרת טענה זו חולקת הנתבעת על כל הסכומים בהם נוקבת התובעת ועל אופן חישובם.
18. כן דוחה הנתבעת את הטענה כי התובעת זכאית לפיצוי בגין נזקים תפעוליים כלשהם ומדגישה כי הפוליסה אינה מכסה נזקים עקיפים מעין אלה. בהקשר זה הנתבעת מוסיפה כי שילמה את תגמולי הביטוח במועד שכן נסיבות האירוע עוררו חשד לשיתוף פעולה מצד התובעת ולפיכך נדרש בירור יסודי של המקרה.

19. עוד טוענת הנתבעת כי אירוע ב' איננו מהווה מקרה ביטוח משלא קוימו תנאי הפוליסה ולפיכך התובעת איננה זכאית לכל תשלום בגינו. לחילופין ולמען הזהירות חולקת היא על גובה הנזקים להם טוענת התובעת.

20. הצדדים אינם חלוקים בשאלת החבות הנוגעת לעצם גניבת המשאיות במסגרת אירוע א', לאחר שהוסכם כי הקביעות הנוגעות למישור האחריות הוכרעו במסגרת תביעת המגן.

21. מטעם התובעת העידו מר עופר גרשון מנהלה ובעליה, רו"ח אלי זהבי, שמאי הביטוח מר ראובן כפתורי ושמאי הרכב מר דוד שמש.

22. מטעם הנתבעת העידו רו"ח אלי זיתוני, השמאי מר רענן ורשביק, השמאי מר עזרא חן והשמאי מר עמי מימון.

טענות התובעת

אירוע א'

23. לאחר קבלת סירוב הנתבעת לשלם תגמולי ביטוח בגין גניבת המשאיות פנתה התובעת לחברת השמאות והייעוץ "אינדיפנדנט אופיניון בע"מ". שמאי הביטוח מר ראובן כפתורי ערך את חוות הדעת מטעם החברה.

גובה הנזק

המשאית שנגנבה - חוו"ד השמאי שמש

24. חברת השמאות פנתה לשמאי הרכב מר דוד שמש אשר העריך את שווי המשאית שנגנבה בסך של 340,000 ₪ נכון למועד הגניבה, שהם 466,417 ₪ לאחר צירוף שווי התוספות שהותקנו בה, דהיינו ABS, PTO, תא שינה ומזגן.

25. התובעת מבקשת כי שווי המשאית שנגנבה יקבע לכל הפחות בהתאם לסכום הנקוב ברשימה לפוליסה העומד על סך של 395,900 ₪, שכן סכום זה מהווה על פי ההלכה הפסוקה "סכום מוסכם" המחייב את הנתבעת, משלא ניסתה לטעון להפחתת שווי המשאית במהלך התקופה שבין כריתת חוזה הביטוח לגניבה. לכך היא מוסיפה את התוספות האמורות לעיל ובסך הכול תובעת 466,417 ₪ כקביעתו של השמאי שמש.

26. התובעת שוללת את חוות דעתו של השמאי מטעם הנתבעת מר מימון, במסגרתה העריך את שווי המשאית שנגנבה בסך של 300,000 ₪ וקבע כי אין להוסיף לחישוב כל סכום בגין תוספות. התובעת מתבססת בין היתר על ההרחבה, שם לגרסתה נכתב בפירוש כי הכיסוי

יכלול גם תוספות מיוחדות והתקנים אחרים וזאת עד 15% מערך הרכב. היא מציינת כי בשל כך אף נגבתה פרמיה על ידי המבטחת. לדבריה, בניגוד לנטען על ידי הנתבעת לא המציא השמאי את האסמכתאות שהובילו אותו לקבוע את שווי המשאית כפי שקבע.

27. התובעת מדגישה כי הערכת השמאי מימון נמוכה ב-40,000 ₪ מ"מחירון לוי יצחק" המהווה לדבריה את ה"אורים ותומים" בשוק כלי הרכב. היא מבקשת להצביע על כך שאף ערכי הביטוח הנקובים בפוליסה נקבעו על פי המחירון, ומוסיפה כי השמאי השני מטעם הנתבעת, מר חן, הודה בעצמו כי המחירון מקובל על בתי המשפט וחברות הביטוח.

המשאית שניזוקה – חוו"ד השמאי שמש

28. שמאי הרכב מר שמש בדק ביום 18.04.1999 את שרידי המשאית שניזוקה והעריך אותם בסך של 90,000 ₪. היקף הנזקים למשאית נאמד בסך של 190,000 ₪. השמאי התבסס לצורך הערכתו על הצעת מחיר לתיקון המשאית אשר ניתנה על ידי "מוסך מאיר" לפיה עלות התיקונים (כולל עלות עבודה, 17% מע"מ והוצאות לא צפויות בשיעור 25%) עומדת על 190,770 ₪.

29. לגרסת התובעת לאחר שהמשאית שניזוקה הוחזרה לידיה, העמידה אותה לבדיקת הנתבעת ומשלא פעלה הנתבעת למכירת שרידי המשאית ולא הסכימה להעביר לידיה את תגמולי הביטוח, פעלה התובעת להקטנת נזקיה ועלה בידה למכור בעצמה את השרידים תמורת 94,017 ₪, סכום אשר אף הינו גבוה יותר מהערכת השמאי מטעמה.

30. ביום 08.06.1999 ערך מר שמש חוו"ד נוספת וקבע כי נכון למועד בו נגבה המשאית שניזוקה עמד שווייה על 265,000 ₪, שהם 377,417 ₪ לאחר צירוף שווי התוספות שהותקנו בה. מכאן טוענת התובעת שעל הנתבעת לפצות אותה עבור ההפרש בין המחיר בו נמכרו שרידי המשאית לשווייה כפי שהעריכו מר שמש, דהיינו 283,400 ₪.

31. התובעת שוללת את הערכת שמאי הנתבעת מר חן, לפיה הנזקים שנגרמו למשאית שניזוקה עומדים על סך של 99,998 ₪ בלבד. בין היתר מצביעה התובעת על כך שהשמאי ניכה בגין החלפים פחת בסך של 18,690 ₪, בעוד שבהרחבת אלמנטים אשר חלה על פוליסות ביטוח הרכב (להלן: "ההרחבה") צוין כי בסיס השיפוי יהא עלות התיקון ללא כל ניכוי בגין פחת ובלאי עבור שבע שנות הייצור האחרונות (המשאית יוצרה רק שלוש שנים לפני הגניבה). לגרסתה, השמאי הודה במהלך חקירתו כי כלל לא התייחס להרחבה.

32. התובעת דוחה את טענת השמאי חן בדבר קיומה של הצעת מחיר בגובה 140,000 ₪ עבור שרידי המשאית. היא מתבססת על עדות מנהלה מר גרשון לפיה קונה כאמור מעולם לא הגיע, ומוסיפה כי הנתבעת נמנעה מלהעיד את אותו רוכש פוטנציאלי.

קיצוז פרמיות והשתתפות עצמית

33. בהתייחס לסך ההשתתפות העצמית בו נושאת התובעת, טוענת היא כי בהתאם להרחבה החלה על הפוליסות, ההשתתפות העצמית בנזקים עצמיים עומדת על סך של \$1,000 עבור שתי המשאיות, שכן במסגרת ההרחבה נקבע כי אירוע בו מעורב יותר מכלי רכב אחד של המבוטח ייחשב כאירוע אחד.

אירוע ב'

34. לגרסת התובעת, ביום 14/01/1999 ארעה פריצה נוספת, במהלכה שברו הגנבים את המנעולים והשרשראות אשר הגנו על תכולת הציוד ונטלו פריטים בשווי כולל של 96,161 ₪, כפי שהעריך השמאי מטעם התובעת מר כפתורי. התובעת מוסיפה כי נגרמו לה כתוצאה מן הפריצה נזקים עקיפים בסך של 28,000 ₪.

35. התובעת שוללת מכל וכל את טענת הנתבעת לפיה לא עמדה בתנאי הכיסוי הביטוחי המחייבים את שמירת הציוד בתוך מבנה. לשם כך היא מצטטת מתוך הפוליסה שהוצאה עבור בית העסק, שם צוין כי כל תכולת בית העסק המשמשת לצורכי עסקו של המבוטח נכללת בגדר הביטוח, ללא התניה של הימצאות התכולה בתוך מבנה. יתרה מכך, טוענת התובעת כי מעצם טבעם של הפריטים שנגנבו, לגבי רובם המוחלט חל איסור מפורש להכניסם לתוך מבנה.

36. מעבר לכך, מצביעה התובעת על עדות מנהלה מר גרשון אשר העיד כי מר משה אדלר הסוקר מטעם התובעת אשר ערך ביקור בעסק, כלל לא הגביל את החזקת הציוד מחוץ למבנה. שאם לא כן, הייתה התובעת פועלת על פי הוראה כזו באם הייתה ניתנת, כשם שעשתה בפועל באשר ליתר ההוראות שניתנו לה על ידו. בהקשר זה היא מוסיפה כי הנתבעת נמנעה מהעדת הסוקר.

37. התובעת מוסיפה כי גם מעיון במסמכים עולה כי כלל לא הועלתה דרישה לאחסנת הציוד בתוך המבנה ובהתאמה הכיסוי הביטוחי לא הותנה בכך. לדבריה בדו"ח הסוקר לא צוינה כל הגבלה למיקום הציוד אלא רק נכתב כי מדובר במבנה בודד המצוי בחצר המשמשת את עסקי המבוטח.

38. לסיכום שאלת הכיסוי הביטוחי מביאה התובעת פסיקה לעניין הציפייה הסבירה של המבוטח וטוענת כי לאור המצג אשר יצרה התובעת לפיו הציוד מבוטח, יש לחייבה בכיסוי הנזקים הנובעים מן הפריצה.

נזקים בשל אובדן רווחים והכנסות

39. בהתייחס לשני האירועים גם יחד, טוענת התובעת כי הימנעות הנתבעת מתשלום תגמולי

הביטוח הובילה לירידה בהכנסותיה המוערכת על ידי רואה החשבון שלה בסך של 560,000 ₪. היא מציינת כי אף מר זיתוני המשמש כרו"ח מטעם הנתבעת, הסכים שבקבלת תגמולי הביטוח במועדם היו נמנעים הנזקים התפעוליים.

החזר שכר טרחה

40. התובעת אף מבקשת כי בית המשפט יפסוק שהיא זכאית להחזר שכר הטרחה ששילמה לחברת השמאות (אשר במסגרתה הובאה חוות דעת השמאי שמש), עבור טיפולה בתביעה זו ובתביעת המגן.

41. בסיכום דבריה מבקשת התובעת כי בית המשפט יקבל את התביעה ויחייב את הנתבעת לשלם לה את תגמולי הביטוח בגין הנזקים הישירים והעקיפים בעקבות גניבת המשאיות והציוד, הנזקים התפעוליים שנגרמו לה בשל אי התשלום, והחזר שכר טרחה.

טענות הנתבעת

אירוע א'

42. בפתח דבריה דוחה הנתבעת את טענת התובעת כי הסכום בפוליסות ביטוח כלי הרכב מהווה סכום מוסכם, מן הטעם שמדובר בהרחבת חזית אסורה, משהועלתה לראשונה רק בסיכומי התובעת.

לגופו של עניין, טוענת הנתבעת כי התובעת כלל לא הוכיחה שמדובר בסכום ביטוח מוסכם, באשר לא הוכח כי סכום הביטוח נקבע על פי הערכה מוקדמת שבוצעה עובר להתקשרות הביטוחית בין הצדדים, ולפיכך תגמולי הביטוח נקבעים לפי ערך המשאית ביום האירוע בהיותו משקף את ההפסד הממשי שנגרם למבוטחת.

43. ב"כ הנתבעת מצטט את קביעת ביהמ"ש העליון בתביעת המגן, שם נפסק כי אין להתערב בקביעת ביהמ"ש המחוזי לפיה תגמולי הביטוח יחושבו לפי ערכם של המנופים עובר לגניבתם, בהתאם לעיקרון השיפוי והשבת המצב לקדמותו. לדבריו הערעור בתביעת המגן לא נתקבל רק בשל העברת הנטל לחובתה.

44. מוסיפה הנתבעת כי בניגוד לטענת התובעת, בהרחבה לפוליסות נקבע שבמקרה אובדן כללי יהא בסיס השיפוי ערכו הממשי של הרכוש בעת תשלום תגמולי הביטוח.

45. באשר לקביעת שווי המשאיות, יוצאת הנתבעת כנגד חוות דעתו של השמאי מטעם התובעת מר שמש, ומבקשת כי יינתן לה משקל ראייתי נמוך ביותר על רקע הרשעה בפלילים המייחסת לו מסירת דו"חות שמאות כוזבים והונאה של חברות ביטוח. הנתבעת מדגישה כי בעת מתן עדותו היה מצוי השמאי בשלילת רישיון.

46. אף בהתייחס לתוכן חוות הדעת דוחה הנתבעת את הערכת השמאי. נטען כי חוות הדעת נערכה בדרך של העתקת "מחירון לוי יצחק" ולמעשה כלל לא בוצעה בדיקה מקצועית אמיתית של השווי כגון בדיקת המחיר בו נרכשה המשאית מלכתחילה, מצבה המכאני ועברה התאונתי.

47. הנתבעת מסתמכת על טופסי תיעוד מחיר הרכישה של המשאיות, לפיהם המשאית שניזוקה נרכשה מספר שנים עובר לגניבה תמורת 454,887 ₪ והמשאית שנגנבה נרכשה תמורת 374,754 ₪. היא טוענת כי לאורם של מסמכים אלו חוות דעת השמאי שמש מתגלה כמופרכת שכן, מהערכתו את שווי המשאית שניזוקה בסך של 300,100 ₪ (הסך של 278,900 ₪ ובתוספת סך של 21,200 ₪ בגין קילומטראז' נמוך), משתמע שלמשאית הייתה ירידת ערך תלולה בשיעור של 33%, ואילו מהערכתו את שווי המשאית שנגנבה בסך של 387,900 ₪ עולה כי במהלך תקופה של שלוש שנים המשאית אך השביחה את מחירה, דבר המנותק מן המציאות.

48. הנתבעת מצטטת מתוך עדות השמאי במהלך חקירתו, וטוענת כי הוא עצמו הודה כי מבחינת ירידת ערך אין כל הבדל בין המשאיות אשר נרכשו בסמיכות זמנים, ומכאן היא גורסת כי לא ניתן הסבר לפערים בהערכת השמאי בין ירידת ערך של שליש משווי המשאית שניזוקה, לעומת השבחת ערך במשאית שנגנבה.

49. הנתבעת מסבירה את הפערים האמורים במטרה מגמתית של השמאי לקבוע למשאית שנגנבה מחיר גבוה ככל האפשר לצורך הגדלת תגמולי הביטוח, ולקבוע למשאית שניזוקה מחיר בסיס נמוך על מנת שניתן יהיה לעבור את הסף הנדרש של נזק בשיעור 65% מערכו של הרכב בעת קרות הנזק, לצורך הקביעה כי מדובר ב"אובדן כללי להלכה" והשבחת המשאית.

50. הנתבעת אף איננה מקבלת את שווי התוספות למשאיות כפי שמר שמש מצא לנכון להוסיף לערכן, שכן לטענתה רובן הגדול מהווה חלק אינטגרלי מהמחיר. יתרה מכך, הודה השמאי כי כלל לא עמדו בפניו מסמכים אובייקטיביים מהם ניתן היה ללמוד כי אכן התוספות שקבע הותקנו בפועל במשאיות, מה היה ערכן בהתייחס לדגם אליו הן משתייכות, שנת הייצור שלהן וכיוצא בזה.

51. לדבריה, השמאי שמש אף הודה כי הציוד הנלווה ושאר ההתקנים אינם כלולים בגדר הכיסוי הביטוחי שכן הם משמשים את מנוף המשאית אשר איננו כלול בפוליסות הרכב אותן הוציאה הנתבעת.

גובה הנזק

המשאית שנגנבה - חוו"ד השמאי מימון

52. לצורך קביעת שווי המשאיות מבקשת הנתבעת כי בית המשפט יסתמך על חוות דעתו של מר מימון השמאי מטעמה, אשר העריך את שווי המשאית שנגנבה בסך של 300,000 ₪, הערכה אשר לשיטתה תואמת למחיר הרכישה המקורי של המשאית ובשים לב לירידת ערך של 33% לפי שיטתו של השמאי שמש.

53. הנתבעת מדגישה כי השמאי מימון, אשר הינו בעל ניסיון רב, הביא עמו אסמכתאות רבות עליהן התבסס בקביעת הערכתו. השמאי מימון הסביר כי מרבית התוספות להן טוען השמאי שמש כלולות במחיר המשאיות, וההתקנות המיוחדות והציוד הנלווה שייכים למנוף, כך שאינן כלולים בביטוח שהוציאה הנתבעת.

54. הנתבעת אף מבקשת להוסיף כי התובעת העדיפה שלא לסייע לשמאי מימון ועל אף בקשתו לא המציאה לו אסמכתאות בדבר קיום אביזרים והתקנים להם היא טוענת.

המשאית שניזוקה-הערכת השמאי עזרא חן

55. אף כאן טוענת הנתבעת כי חוות דעת השמאי שמש הינה מופרכת ושטחית. לטענתה קביעתו כי הנזקים למשאית מגיעים לסך של 190,000 ₪ אינה סבירה שכן אף אם יתווספו נזקים סמויים בשיעור 25% (כפי שטוענת התובעת) להצעת המחיר ממוסך מאיר אשדוד העומדת על סך של כ-100,000 ₪, עדיין מתקבל סך של 125,000 ₪ בלבד. מעבר לכך, טוענת הנתבעת כי המוסך לקח את עצמו לבצע את התיקונים במחיר הנקוב מבלי שצוין כל סכום נוסף. הנתבעת מבקשת להדגיש כי הנטל על התובעת להוכיח את התוספת עבור נזקים סמויים, בייחוד כשהמשאית כבר תוקנה, והיא לא עמדה בכך.

56. יתרה מכך, מוסיפה הנתבעת כי יש מקום להפחית מן ההצעה שניתנה על ידי המוסך, שכן היא כוללת חלפים חדשים ואילו מדובר כאן במשאית בת 3 שנים. כמו כן יש לקחת בחשבון פחת ובלאי.

57. הנתבעת מסתמכת על חוות דעת השמאי חן לפיה כי אין מקום להוסיף כל סכום בגין נזקים סמויים שכן המשאית לא עברה תאונת דרכים אלא פירוק חלקים שנעשה על ידי אנשים מקצועיים. לפי הערכתו הנזקים למשאית מגיעים לסך של 99,998 ₪ בלבד. מכאן נובע שמדובר בשיעור הנמוך מן הנדרש להשבת המשאית בהתבסס על מחיר הרכישה אשר עמד על 454,887 ₪.

58. בתשובה לטענת התובעת כי השמאי חן הודה שמחירון לוי יצחק מקובל על בתי המשפט וחברות הביטוח, עונה הנתבעת כי השמאי חן דווקא העיד כי המחירון איננו מבטא את התנודות בשוק המשאיות ולפיכך יש לבצע סקר שוק, ואכן כך נעשה בפועל.

59. כמו כן, הנתבעת מצטטת מתוך דברי השמאי שמש וטוענת כי הוא עצמו הודה כי הנזק עומד על שיעור מחצית בלבד מערך המשאית, כי יש מקום לבצע הפחתה בגין בלאי וכי

הוספה של 25% בגין נזקים סמויים הינה הערכה בלבד אשר יכולה לעלות או לרדת.

60. בהתבסס על כל האמור לעיל טוענת הנתבעת כי התובעת לא עמדה בתנאי הפוליסה הקובעים כי רכב יוכרז כאובדן להלכה רק בהתרחש נזק בשיעור 65% מערכו בעת קרות הנזק, ואף על פי כן החליטה על דעת עצמה למכור את המשאית במקום לתקנה. בהתאמה, משעה שלא היה מקום להשבית את המשאית אף לא היה מקום להעריך את שווי התוספות וההתקנים, ובכל אופן כלל לא הוכח שאלה ניזוקו.

קזוז פרמיות והשתתפות עצמית

61. בהתייחס לטענת מנהל התובעת מר עופר גרשון כי לא היה מקום לקזוז את הפרמיה בשיעור בו קוזזה, טוענת הנתבעת כי מדובר בטענה בעל-פה כנגד מסמך בכתב. היא מוסיפה כי טענתו של מר גרשון בדבר קיומו של סיכום עם סוכן הביטוח המנוח כי הפרמיה תהא נמוכה יותר, איננה מבוססת ומהווה הרחבת חזית ועדות כבושה. הנתבעת מצביעה על עדותו וטוענת כי הלה הודה בחבות התובעת לשלם פרמיות בסך של 22,000 ₪ עבור שתי המשאיות.

62. לצורך חישוב השתתפות העצמית מפנה הנתבעת לפוליסה, שם צוין כי השתתפות עצמית בגין גניבת הרכב עומדת על 10% מערכו. לדבריה בהתאם לפוליסה קוזז סך של 10% מערך המשאית שנגנבה וסך של 3.5% מערך המשאית שניזוקה. היא מציינת כי זהו חישוב אשר למעשה מוטה לטובת התובעת, שכן היה מקום לקזוז 10% גם עבור המשאית שניזוקה.

63. לדברי הנתבעת, חישוב התובעת את ההשתתפות העצמית לפי סך \$ 1,000, הינו מופרך שכן הנזק נגרם כתוצאה מגניבה ואיננו מוגדר כ"נזק עצמי". עוד היא מוסיפה כי טענת התובעת בדבר הפחתה של השתתפות עצמית אחת בלבד מהווה הרחבת חזית. היא מצטטת מתוך תביעת המגן שם נקבע כי ההשתתפות העצמית המחייבת היא זו הנקובה בפוליסה.

נזקים בשל אובדן רווחים והכנסות

64. באשר לנזקים התפעוליים, מכחישה הנתבעת כי אלה כלל נגרמו וטוענת כי לא הוכחו יסודות הנזק. הנתבעת מצביעה על עדות מר גרשון מנהל התובעת לפיה ציין כי שכר משאיות חלופיות, וגורסת כי החברה שבה לפעילות רגילה.

65. לחילופין, נטען כי הסכומים מופרכים. הנתבעת מצביעה על סתירה בין עדות מנהל התובעת לפיה הנזק התפעולי נעוץ בעלויות שכירת כלי רכב חלופיים, לבין עדות רו"ח התובעת מר זהבי אשר טען כי מדובר בהפסד רווח גולמי. יתרה מכך, לטענתה במהלך חקירתו הודה מר זהבי כי באם נשכרו משאיות לא היה כל הפסד.

66. הנתבעת דוחה את חוות דעתו של רו"ח זהבי אשר העריך את הנזק בסך של 560,000 ₪, בטענה כי איננה מבוססת. לשם דוגמא היא מצביעה על כך שמר זהבי התבסס על נתוני שנת 1998 ואילו אובדן הרווח הנטען מיוחס לשנת 1999, כמו כן נטען כי מר זהבי התעלם מנתונים המתייחסים לשנים קודמות. הנתבעת מוסיפה כי לצורך חישוב אובדן הרווח שהיה מגיע מן המשאיות "נוטרלה" רק משאית אחרת אחת, בשעה שהיה צורך לנטרל כלי רכב נוספים אשר התובעת הודתה בקיומם. עוד מצביעה הנתבעת על כך שלפי הדוחות הכספיים הרווח התפעולי בשנת 1999 דווקא עלה.
67. הנתבעת טוענת כי רו"ח זהבי הודה במהלך חקירתו כי הרווח שהניבו שתי המשאיות עומד על 80% מהכנסות התובעת ומאידך ההוצאות תפעוליות שלהן עומד על 35%, מכאן נובע כי המשאית הנוספת שנוטרלה יצרה רק 20% הכנסה ו-65% הוצאות, דהיינו הסבה מידי שנה הפסדים בשיעור של 100,000-200,000 ₪, עובדה אשר אינה מתקבלת על הדעת.
68. מומחה הנתבעת רו"ח זיתוני טען כי חוות דעתו של רו"ח זהבי רצופה ליקויים רבים. לדבריו בהעדר מסמכים לא ניתן להעריך את הנזקים העקיפים ולבצע את נטרול המשאית הנוספת. עוד הוא מצביע על כך שלא נערכה הפרדה בין המשאיות המבוטחות אצל הנתבעת לבין המנופים בתביעת המגן.
69. הנתבעת מבקשת להדגיש כי התובעת לא המציאה כל אסמכתא בגין שכירת כלי רכב חלופיים, ומוסיפה כי מן הדוחות הכספיים שהמציאה עולה כי כלל לא היו לתובעת עלויות בגין שכירת רכבים חלופיים.
70. לגרסת הנתבעת התובעת הכשילה את בירור החבות בנושא, בכך שסירבה באופן שיטתי להמציא את מסמכי הנהלת החשבונות, ואף שרו"ח זהבי נתבקש להביאם הדבר לא נעשה. מר זהבי עצמו אישר במהלך עדותו כי על בסיס המסמכים המפורטים בתצהיר גילוי המסמכים מטעם התובעת לא היה ניתן לערוך את חוות דעתו. בהקשר זה מבקשת הנתבעת לגזור גזירה שווה מתביעת המגן, שם נדחתה בקשת התובעת לקבל פיצוי בגין ראש נזק זה, שעה שאף שם התובעת לא המציאה את מלוא המסמכים ששימשו את רו"ח זהבי בעריכת חוות דעתו. הנתבעת מוסיפה כי הנזקים התפעוליים הם נזקים תוצאתיים אשר אינם נכללים במסגרת הפוליסה שכן זו איננה מכסה נזקים עקיפים.
71. עוד נטען כי התובעת לא הצליחה להוכיח כי הנתבעת השתתתה שלא בתום לב וכי מדובר בנזקים שניתן היה לצפות. היא מדגישה כי נסיבות האירוע החשודות הצריכו בירור מקיף אשר מטבע הדברים ארך זמן מה, באשר הגנבים חדרו למשרד התובעת באמצעות מפתחות שהיו מונחים במקום סודי, נטרלו את מערכת האזעקה, מסרו בטלפון לבקשת מוקדנית חברת השמירה את הקוד הסודי ויצאו לאחר שדרכו את האזעקה ונעלו את הדלתות. לזאת מצטרפת העובדה כי מנהל התובעת סירב להיבדק בפוליקרף.
72. לפיכך טוענת הנתבעת כי לאחר סיום בדיקת נסיבות המקרה נוהל מצידה משא ומתן

ענייני בתום לב במסגרתו נמסרו הצעות לסיום המחלוקת.

אירוע ב'

73. באשר לאירוע זה, טוענת הנתבעת להעדר כיסוי ביטוחי, שכן בניגוד לתנאי הפוליסה הציוד שנגנב לא הוחזק בתוך מבנה וכן לא נותרו בשטח סימני אלימות, בניגוד לתנאי המופיע בפוליסה לפיו הכיסוי הביטוחי מותנה בכך שהחדירה למבנה בוצעה באלימות ובכוח ונותרו סימנים גלויים לעין המעידים על הפריצה.

74. בתשובה לטענת התובעת כי לא ניתן היה לאחסן את הציוד בתוך המבנה עקב אופי הפריטים שמנע זאת, טוענת הנתבעת כי מדובר בהרחבת חזית ועדות כבושה ואף שוללת את עצם הטענה שכן גם אם לא ניתן היה להכניס פריט מסוים (דבר המוכח למעט באשר לבלוני החמצן), היה על התובעת לקבל את הסכמת הנתבעת לכך, מה שהיה מצריך הוספת אמצעי מיגון והעלאת הפרמיה.

75. הנתבעת דוחה את טענת התובעת לפיה הסוקר מטעמה ידע אודות הימצאותו של הציוד בחצר, ומפנה לדו"ח הסוקר שם מצוין בפירוט המבנה והמיגונים הנדרשים לצורך הגנתו. כנגד הטענה כי הנתבעת נמנעה מלהביא את הסוקר לעדות, טוענת הנתבעת כי מדובר בהרחבת חזית שלא יכלה לדעת עליה מראש. הנתבעת מדגישה כי התובעת לא עמדה בנטל להוכיח כי לא ניתן היה להכניס את הציוד למבנה, ומציינת כי אף השמאי כפתורי הודה במהלך חקירתו כי ניתן היה להכניסו למבנה.

76. לחילופין, מכחישה הנתבעת את היקף הנזק. לטענתה חוות דעת מר כפתורי איננה מבוססת כלל, שכן מעבר לעובדה כי כיום מר כפתורי אינו משמש כשמאי, לצורך עריכת חוות דעתו כלל לא ערך ביקור במקום אלא התבסס על הצעת מחיר בודדת המתייחסת לפריטים חדשים ללא הפחתות של בלאי ופחת, דגם, איכות וכיוצא בזה. הנתבעת מצביעה על טופס פחת לשנת 1998, ומציינת כי זולת מכונת השטיפה שנרכשה בשנת 1987 בסך של 3,200 ₪, אין כל ציון של הפריטים שנטען כי נגנבו.

77. הנתבעת הביאה מטעמה את השמאי מר ורשביק אשר העריך את הנזקים לציוד בסך של 11,100 ₪ בערכים ריאליים ו-25,980 ₪ בערכי כינון. השמאי העיד כי התובעת הודיעה לו כי אין ברשותה כל מסמך המעיד על רכישת הפריטים שנגנבו.

78. מוסיפה הנתבעת כי מכל מקום יש לנכות מסך זה את ההשתתפות העצמית לפי הפוליסה, דהיינו 2.5% מהנזק ולא פחות מסך של 4,254 ₪.

החזר שכר טרחה

79. בהתייחס לטענת התובעת כי היא זכאית להחזר שכר טרחה, מציינת הנתבעת כי רכיב זה

אינו מכוסה תחת הפוליסה ומוסיפה כי היות שאין לאמץ את חוות הדעת גם אין לפסוק בגינה כל שכר. לחיזוק טענתה היא מצטטת מתוך תביעת המגן שם נקבע כי המבוטחת איננה זכאית להחזר שכר טרחה שכן לא הייתה חייבת להגיש שומה מטעמה ובעשותה זאת נטלה סיכון כי לא תזכה להוצאות.

80. מעבר לכך, טוענת הנתבעת כי הסכומים הנתבעים לא נתמכו כראוי ולפיכך לא הוכחו.

81. לסיכום, מבקשת הנתבעת כי בית המשפט יקבע שתגמולי הביטוח שולמו במלואם ואין מקום לפסוק לתובעת כל פיצוי. לחילופין, מבוקש כי מכל סכום באם יפסק יקוזזו הוצאותיה של הנתבעת בגין ניהול ההליך אשר היה מיותר מעיקרו.

דין

אירוע א'

82. כאמור לעיל, הצדדים אינם חלוקים באשר לעצם חובת הנתבעת לשלם לתובעת תגמולי ביטוח בגין גניבת המשאיות. אשר על כן, גדר המחלוקת בין הצדדים הינו שאלת זכאות התובעת לקבלת תגמולים מעבר לסך של 319,979 ₪ אשר שולם לה זה מכבר על ידי הנתבעת.

83. לאחר שעברתי על טענות הצדדים סבורה אני כי יש לדחות את טענת הנתבעת לפיה שילמה את מלוא התגמולים המגיעים לתובעת בעקבות אירוע גניבת המשאיות. ראיתי לקבוע כי התובעת זכאית לקבל סכום אשר ישקף את ההפרש הקיים בין הסכום אשר שולם לה לבין שווי הנזק הממשי שנגרם לה כתוצאה מן הגניבה.

84. ראיתי לדחות את טענת התובעת בדבר היות הסכום הנקוב בפוליסה "סכום מוסכם", משנטענה היא לראשונה רק במסגרת הסיכומים ולפיכך מהווה הרחבת חזית אסורה. זאת הגם, שכפי שנראה בהמשך ראיתי לעשות שימוש בסכום הנקוב בפוליסה ככל שהוא נוגע למשאית שנגנבה.

85. לצורך הערכת שווי המשאיות הובאה מטעם התובעת חוות דעת השמאי כפתורי ושמשי, ומטעם הנתבעת הובאו חוות דעת השמאי מימון וחוות דעת השמאי חן, אשר העריכו (בהתאמה) את שווי המשאית שנגנבה ושווי המשאית שניזוקה. כבר עתה אציין כי לא ראיתי לקבל במלואה אף לא אחת מחוות הדעת שלעיל, וזאת מן הטעמים שיפורטו להלן.

המשאית שנגנבה

86. במסגרת חוות דעתו קבע השמאי כפתורי כי על פי הרחבת אלמגורים יש להוסיף לסכום הביטוח המרבי הנקוב בפוליסת המשאית שנגנבה (אשר עומד על 395,900 ₪), סך של 59,385 ₪ המהווה לדבריו 15% משווי הרכב, וזאת בגין תוספות והתקנים מיוחדים. קביעתו מבוססת על סעיף 11 להרחבה, אשר לשונו:

“הכיסוי יחול גם על מתקני חילוץ, התקנים מיוחדים, ספסלים, סולמות, ברזנטים ודומיהם, וכן על מזגני אויר ותוספות מיוחדות, וזאת עד 15% מערך הרכב”.

87. כמו כן הוסיף השמאי כפתורי סך של 23,000 ₪ בגין ציוד נלווה כגון שרשראות, רצועות וווי הרמה, תוך שהוא מציין כי אמנם סעיף זה לא צוין בפוליסה, אך “הובא לידיעת הסוכן המאשר זאת”, ומנמק את הדבר בשל כך שהפוליסה הוצאה לאחר קרות הנזק.

88. ואולם, הוספות אלה בטעות יסודן. הנוסח אשר מחייב את הצדדים הינו אך זה המופיע בפוליסה ובהרחבה לפוליסה.

פינים גם לענייננו הנימוקים עליהם הסתמך בית המשפט העליון בתביעת המגן, עת קבע כי הפוליסה היא המסמך המחייב אשר לאורו יש לנהוג, ולו מן הטעם לפיו ניתן לראות בפוליסה הצעה חדשה של חברת הביטוח לפי סעיף 11 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973, ואת התנהגותה של המבוטחת שלא מחתה על התנאים ואף הסתמכה עליהם בכתב התביעה ניתן לראות כקיבול בהתנהגות.

89. לשון סעיף 11 להרחבה הינה ברורה, ברי כי כוונת הסעיף היא להרחיב את הכיסוי ולהחילו גם על תוספות, וכי גבול הפיצוי הועמד על סך מקסימאלי של 15% משווי הרכב. לשון הסעיף איננה מתיישבת עם פרשנות לפיה יש להוסיף סכום מעבר לסך המרבי הנקוב ברשימה. באם תכלית הסעיף הייתה הוספה מעבר לסכום המרבי, היה הדבר נקוב בפירוש בסעיף, כפי שאכן נוקטת לשון סעיף 18 להרחבה שם נכתב:

“במקרה “אבדן כללי” (אם למעשה ואם להלכה) יהיה בסיס השיפוי ערכו הממשי של הרכוש בעת תשלום תגמולי הביטוח, וזאת אף מעל סכום הביטוח עד 15% מעל לסכום הביטוח”.

90. השמאי כפתורי לא הותיר בחקירתו את הרושם כי חוות דעתו נתמכה באסמכתאות מבוססות דיין. מר כפתורי העיד כי הערכתו התבססה על חוות דעת השמאי שמש והצהרות המבוטח מר גרשון, ומחקירתו נלמד כי לא ביקש שיומצאו לו מסמכים מהותיים כגון חשבוניות רכישת פריטים שיבואו במקום אלה שנגנבו, טופס יא' המפרט את הציוד בבית העסק, יומן טיפולים של המשאיות וכיוצא בזה. ראה דבריו בעמ' 37, 39, 40 לפרוטוקול:

“אתה מפנה אותי לחוות דעתי... ומבקש שאסכים איתך שבאשר לשווי הרכבים אני מסתמך על חוות דעתו של השמאי שמש, אני משיב לך שנכון. אתה שואל אם ביקשתי לראות טופס יא', אני משיב לך שלא ביקשתי. הכל היה על

סמך אמון במבוטח

91. יתרה מכך, מצאתי לנכון לשקול את דברי השמאי כפתורי בזהירות יתרה, לאור העובדה כי הינו מקבל שכר באחוזים מתוך תוצאות המשפט. ראה דבריו בעמ' 35 לפרוטוקול:

"אתה אומר לי שמעדויות שנשמעו פה אתם יודעים שאני מקבל שכר טרחה לפי אחוזים מתוך תוצאות ההליך, אני משיב לך שגם"

לאור האמור לעיל לא ראיתי לקבל את הטענה שניסה לטעון בהמשך כי **"שכר הטרחה בינו לבין הלקוח שלי הסתיים מזמן ואין לנו התחשבנויות"**, משזו עומדת בסתירה עם דבריו הקודמים, ונטענה בעלמא מבלי שהומצא ההסכם שנערך בינו לבין התובעת.

92. אף מר גרשון מנהל התובעת העיד כי מר כפתורי מקבל שכרו באחוזים מתוך תוצאות המשפט. בהקשר זה ראיתי להעיר כי מר גרשון עשה עליי רושם מהימן. ראה דבריו בעמ' 7 לפרוטוקול:

"אתה שואל מתי פניתי ל- IQ (חברת אינדיפנדנט אופיניון, ח.ו.ו), אני משיב לך שיש הסכם עבודה איתם, אני לא זוכר את התאריך המדויק. זה היה יותר משלושה חודשים לאחר האירוע. אתה שואל האם חתמתי איתם על איזה שהוא הסכם, אני משיב לך שבוודאי. זה נמצא אצל מר כפתורי. אתה שואל מה אומר ההסכם, אני משיב לך שהם עושים עבודה והם היו אמורים לא להגיע לבית משפט, אלא לסגור את זה קודם ועל זה הם היו אמורים לקבל שכ"ט באחוזים ממה שהם יצליחו להוציא"

חוות דעת השמאי שמש

93. כאמור, את שווי המשאית שנגנבה העריך השמאי שמש בסך של 340,000 ₪, בהתבסס על מחירון לוי יצחק. השמאי שמש הוסיף למחיר תוספת בגין ABS, PTO, תא שינה, מזגן, קילומטראז' נמוך, מקרר והתקנות מיוחדות. שווי המשאית כולל התוספות הועמד על 466,417 ₪.

94. אף מבלי שאתייחס לרלוונטיות של טענות הנתבעת בדבר הרשעתו הפלילית של השמאי שמש, לא ראיתי לקבל את הערכת השמאי שמש לגבי המשאית הגנובה. ראשית, הערכה זו גבוהה מן הסכום המרבי הנקוב בפוליסה העומד על 395,900 ₪. שנית, מחקירתו בבית המשפט עולה כי אף השמאי שמש נסמך בעיקר על הצהרת המבוטח ומחירון לוי יצחק. כך העיד מר שמש בעמ' 54, 55 לפרוטוקול:

"אתה אומר לי שקבעתי שהקילומטראז' היה נמוך ושואל אותי מהיכן לקחתי את הנתון הזה, אני משיב לך ממר גרשון. אתה שואל אם לא ביקשתי לקבל יומן טיפולים של המשאית, או חשבונית תיקון במוסך של התיקון האחרון, אני משיב לך שיובן שהבדיקה נעשתה ללא שיש לי ממצאים מוחשיים. במידה והקילומטראז' לא נבדק על ידי במשאית, אין משקל לכל מסמך ומשקלו הוא כמו דבריו של מזמין העבודה. האימון

95. מלבד ההסתמכות על מחירון לוי יצחק, לא סיפק השמאי שמש אסמכתאות שיצדיקו את התוספות שהוסיף על מחיר המשאית, ועולה מדבריו כי כלל לא בדק באם אלה אכן הותקנו בה בפועל. ראה בעמ' 55, 58 לפרוטוקול:

"אתה מבקש שאסכים איתך שהתוספות שפרטתי של ABS, PTO, ותא שינה ומזגן זה תוספות שמהוות חלק אינטגרלי ממחיר הבסיס, אני משיב לך שאני אסביר לך למה לא. לוי יצחק, במסגרת המחירון שלו מציין את התוספות מכל סוג שהוא על ידי ספרות שנרשמות בסוגריים ואני מציג לבית משפט את המחירון ליום 1.1.99 ומראה שעל גבי המשאית אין תוספות בכתרת. לעומת זאת ישנם דגמים שלצידם רשומים תוספות.

... מבקש שאסכים איתך שלא קיבלתי שום מסמך אובייקטיבי ממנו יכולתי ללמוד שאותן התקנות היו במשאית, למשל חשבוניות וכו', אני משיב לך מאחר ואני יודע מה תפקידן של המשאיות האלה, אז באותה רשימה שקיבלתי לש מר שיבק מהתובע, נראית לי הגיונית (כך בפרוטוקול – ח.ו.ו.)."

96. אף לא עלה בידי השמאי שמש להסביר את פשר ההבדל בין ירידות הערך של המשאיות, בהשוואה למחיר בו נרכשה כל אחת משתי המשאיות. כך העיד בעמ' 57-58 לפרוטוקול: "אין יכול להיות שאותן משאיות נרכשו פחות או יותר באותם המועדים, האחת בינואר והשניה במרץ 96, ובעוד שנכון לגניבה של שתיהן מצאתי לגבי אחת מהן ירידת ערך של 8% – 10% ולגבי המשאית השניה מצאתי שיש ירידת ערך של כ- 30%, כאשר לטענתי כפי שאמרתי קודם, לא צריך להיות הבדל בירידת הערך בין שתי המשאיות, אני משיב לך שאני רוצה לחזור למינוח שנקרא "ירידת ערך". יש הבדל בין קביעת מחיר לבין ירידת ערך. ירידת ערך זה פרמטרים שנבדקים על גוף הרכב בהתאם לדו"ח ששון. אותה קביעה שקבעתי בנושא ערך הרכב מתבסס נקודתית. שני המספרים שמתייחסים לסכום הרכישה של המשאיות אין לי אותם והם לא היו לנגד עיני. אני הסתמכתי על המחירון של לוי יצחק."

חוות דעת השמאי מימון

97. השמאי מימון קבע כי שווי המשאית שנגנבה נכון ליום הגניבה עמד על 300,000 ₪ וזאת לדבריו בהתבסס על "ידיעותנו את שווי המשאית בשוק המשאיות המשומשות וברור שערכנו אצל סוחרים העוסקים בכך". בהתייחס לחוות דעת השמאי שמש ציין השמאי מימון כי השמאי שמש נשען על העתקת ערכים מחוברת יצחק לוי, אולם אלה גבוהים בשיעור ניכר מ"השוק והתנהגותו". כמו כן ציין השמאי מימון כי לא היה מקום להוסיף סכומים בגין תוספות שכן רובן הגדול קיים מלכתחילה במשאית ומשתקף במחירה.

98. ראיתי לקבוע כי חוות דעתו של השמאי מימון איננה יכולה לשמש לצורך קביעת ערך

המשאית שנגנבה, משהיא מבוססת על אמירה ערטילאית המבקשת לייחס לשמאי "ידע של השוק" המבוסס על ניסיונו המוצהר וכן בירור כלשהוא שלדבריו ערך אצל סוחרים פלונים, אשר לא פורטה זהותם וטיבם.

99. חקירתו של השמאי מימון לא חיזקה את הרושם הלא מבוסס דיו שהותירה חוות דעתו. גם במהלך עדותו הרבה להשיב כי ערך את חוות דעתו בהתבסס על "הכרת רגשי השוק" והרבה לציין הערכות שניתנו על ידו לגבי משאיות אחרות, אולם לא השכיל להצביע על אסמכתאות ממשיות שהובילו אותו לביסוס הערכתו הנוכחית. ראה דבריו בעמ' 70, 71, 72 לפרוטוקול:

"אתה מציג לי את הרחבת אלמגורים ושואל אותי אם הוא מוכר לי, אני משיב לך שהוא מוכר לי. זה לא קשור לעבודת השמאי. השמאי מתבקש להעריך את שווי המשאית כפי שהוא מכיר ואת סחירותה ממוכר ברצון לקונה ברצון בערכים של יום המקרה..."

אתה אומר לי שלא ראית איזה בירורים עשיתי בחוות הדעת שלי ובמיוחד לאור העובדה שקיבלתי את הדרישה לבדיקה 6 חודשים לאחר הגניבה, אני משיב לך ראשית, המשרד שלי עוסק בין היתר בקביעת ערכי משאיות. יש חומר של תיקים קודמים. אנחנו עורכים בדיקות ממשיות לקניית ציי משאיות... באותו מועד דיברתי עם הטרייד-אין של חברת וולבו שנוהל בזמנו על ידי מר אלי אלבז וקיבלתי מידע שמשאית דומה נמכרה קרוב ל-280,000 ₪. אתה שואל למה אין לי אסמכתא לכך, אני משיב לך שיש בידי מסמך שקיבלתי לא בקשר לתיק הזה שמופנה אלי על ידי אלבז מאיר מוולבו בעניין תיק אחר... אני נשען בכל עבודתי על רגשי השוק"

100. אף בתשובה לשאלת ב"כ התובעת מדוע הערכתו נמוכה מן הסכום הנקוב בפוליסה לא סופק על ידו הסבר ענייני. ראה דבריו בעמ' 73 לפרוטוקול:
"אתה שואל איך אני מסביר את העובדה שהמשאית הזאת בוטחה בבסיס שלה ב-395,000 ₪ אני משיב לך שאכן היא בוטחה הרבה מעבר לערכה הממשי"

101. מעבר לכך, יש לציין כי לא ייתכן שבד בבד עם שלילה גורפת של חוות דעת השמאי שמש והכרזה כי יש לדחותה על רקע הרשעתו הפלילית ומתוך היות אומדנו של השמאי שמש "מנותק לחלוטין וחסר כל בסיס", מבקשת הנתבעת להעריך את שווי המשאית הגנובה בסך של 300,000 ₪ לאחר הפחתת ירידת ערך בשיעור 33% אותו קבע השמאי שמש עצמו: "בשים לב לירידת הערך בה נוקב השמאי שמש בחוו"ד". לא ניתן לאחוז המקל משתי קצותיו.

גובה הנזק בגין המשאית שנגנבה

102. לאור העובדה כי הערכת השמאי שמש גבוהה מן הסכום המרבי הנקוב בפוליסה ואילו הערכת השמאי מימון לא נתמכה באסמכתאות מספקות, ולאור כל דבריי שלעיל,

ראיתי להעמיד את שווי המשאית שנגנבה על סך של **395,000 ₪** נכון ליום הגניבה. זאת מאחר והפוליסה הוצאה מספר ימים עובר לגניבה וחזקה על המבטחת/הנתבעת שלא נקבה בסכום שאינו תואם את שווי המשאית ביום עריכת הביטוח. לא הובאה כל ראיה כי בפרק זמן קצר זה עברה המשאית אירוע טראומטי כלשהו, שהיה בו כדי להפחית משווייה נכון למועד עריכת הביטוח.

המשאית שניזוקה

חוות דעת השמאי כפתורי

103. בהתייחס לסכום הביטוח של המשאית שניזוקה, הוסיף השמאי כפתורי לסכום הביטוח המרבי (אשר עומד על 280,000 ₪), סך של 42,000 ₪ המהווה לדבריו 15% משווי הרכב וכן 23,000 ₪ בגין ציוד נלווה. כמו כן הוסיף השמאי סך של 51,750 ₪, בהתבסס על הרחבת אלמגורים אשר קובעת לדבריו כי במקרה של אובדן כללי בסיס השיפוי יגיע עד ל-15% מעל סכום הביטוח.
104. כפי שכבר ציינתי לעיל, ראיתי לקבוע כי אין להוסיף כל סכום מעבר לסך המרבי הנקוב בפוליסת המשאיות. הטעמים לאי קבלת חוות דעת השמאי כפתורי לעניין המשאית שנגנבה יפים גם לעניין המשאית שניזוקה.

חוות דעת השמאי שמש

105. את שווי המשאית שניזוקה העריך השמאי שמש בסך של 265,000 ₪, בהתבסס על מחירון לוי יצחק. גם למשאית זאת הוספו תוספות בגין PTO, ABS, תא שינה, מזגן, קילומטראז' נמוך מקרר והתקנות מיוחדות. שווי המשאית כולל התוספות הועמד על **377,417 ₪**.
106. את שווי הנזקים למשאית שניזוקה העריך השמאי שמש בסך של 190,000 ₪, בהתבסס על הצעת מחיר מאת "מוסך מאיר". את שרידיה שנותרו העריך בסך של 90,000 ₪.
107. יצוין כי משתי חוות הדעת של השמאי שמש עולה תמונה שונה. מחוות דעתו הראשונה עולה כי שווי המשאית הינו 280,000 ₪ (גובה הנזק+שווי השרידים). הדבר אף תואם לסכום הביטוח המרבי הנקוב בפוליסה, אשר הינו 280,000 ₪. ולעומת זאת, בחוות דעתו השנייה קבע השמאי שמש כי שווי המשאית הינו 377,417 ₪.
108. לא ראיתי לקבל את חוות דעת השמאי שמש הנוגעת ל-25% תוספת בגין נזקים סמויים אשר מהווים השערה בלבד, לפי עדותו שלו. ראה דבריו בעמ' 60 לפרוטוקול:
"יש מושג שנקרא נזקים סמויים שמתגלים במהלך תיקון. אני לאור הניסיון ומטבע

הבדיקה אני כולל נזקים סמויים בממוצע 25%. זה יכול להיות הרבה וזה יכול להיות פחות"

יחד עם זאת יש לציין כי על פי הצעת המחיר של מוסך מאיר אשדוד השווי המוערך של התיקון עמד על 130,440 ₪.

109. אף אם הייתי מעמידה את גובה הנזקים המרביים למשאית שניזוקה כפי שקבע השמאי שמש, דהיינו 190,000 ₪ (ולא כפי שקבע השמאי חן, דהיינו 99,998 ₪) עדיין לא הייתי מגיעה לשיעור האחוז של 65% נזק מתוך ערך הרכב, בו השמאי שמש עצמו נוקב במפורש. ראה דברי השמאי שמש בעמ' 61-60 לפרוטוקול:

"אתה שואל אותי מה אחוז הנזק ביחס לערך הרכב, אני משיב לך שאת הערכת הרכב אני ביצעתי רק כעבור חודש. בגדול אם ניקח את ערך הרכב מדובר ב-68%. לקחתי את זה ממחיר של 278,000 ₪. אתה שואל אם לוקחים את הצעת המחיר של מאיר כפי שהיא, כמה אחוז נזק יש לרכב, אני משיב לך 51%"

לפיכך, ראיתי לקבוע כי התובעת לא הוכיחה את עובדת קיומו של "אובדן להלכה" על פי הפוליסה, דהיינו נזק בשיעור של למעלה מ-65% משווי המשאית.

110. מכאן שהתובעת זכאית אך לשווי הנזק שנגרם למשאית שניזוקה.

חוות דעת השמאי חן

111. כאמור, השמאי חן העמיד את נזקי המשאית שניזוקה על סך של 99,998 ₪, לאחר שניכה סך של 18,690 ₪ בגין בלאי. במסגרת חוות הדעת שערך ציין השמאי כי לאחר פנייה למספר סוחרים ברכישת שרידי משאיות, ההצעה הגבוהה ביותר אשר נתקבלה עבור השרידים עמדה על 140,000 ₪. הערה זו נטענה ללא כל פירוט באשר לזהות הסוחרים וזהות מציעי ההצעה כאמור, וראיתי לקבוע כי משנטענה בעלמא אין להסתמך עליה.

112. השמאי חן לא התייחס בחוות דעתו לשאלת ערך המשאית. אף הנתבעת בסיכומיה כלל לא נקבה בערך המשאית נכון ליום הגניבה, אלא אך ציינה כי מחיר רכישת המשאית עמד על 454,887 ₪ נומינלית תוך שהיא שוללת את הערכת השמאי שמש. כל אשר נטען מצידה הוא כי הנזק מגיע לכדי שליש מערך המשאית ולפיכך לא הייתה לתובעת הצדקה למכור את שרידי המשאית אלא היה עליה לתקנה. היות והנתבעת לא נקבה בכל סכום חזקה עליה בהיותה מנסחת הפוליסה כי סכום הביטוח הנקוב בפוליסה משקף את ערך המשאית, ובפרט לאור העובדה שזו הוצאה בסמוך לגניבה. מכאן אני קובעת כי ערך המשאית שניזוקה עומד על 280,000 ₪.

113. השמאי חן הודה שבמסגרת עדותו כי ערך המשאית כלל לא עמד לנגד עיניו בעת הכנת חוות דעתו. מכאן עולה השאלה כיצד השמאי אשר שווי המשאית כלל לא עמד לנגד עיניו, ראה לקבוע כי הנזק למשאית לא עולה כדי השבתתה, בעת שהקביעה בדבר

השבתת המשאית מושתתת על גזירת אחוז הנזק מתוך שוויה. ראה עמ' 65 לפרוטוקול:
"אתה אומר לי שאתה מבין שהתעסקתי רק עם ערך הנזק למשאית, אני משיב לך
שכן. לא התעסקתי עם ערך המשאית כולה אלא רק עם ערך הנזק. זה גם לא היה
רלוונטי כי הנזק למשאית לא הצריך השבתתה ולכן לא היה חשוב מה ערך המשאית
בכלל"

הגם שלצורך סעיף 6 בהרחבת אלמגורים נדרש השמאי לקבוע את שווי המשאית הרי
שבסופו של יום מקובלת על מסקנתו כי שיעור הנזק אינו מגיע כדי השבתה להלכה.

ניכוי בלאי של חלפים

114. השמאי חן הודה במהלך חקירתו כי לא התייחס להרחבה בעת שערך את חוות דעתו.
כך העיד בעמ' 67 לפרוטוקול:

"אתה אומר לי שאתה מבין שמאחר ולא ראיתי את ההרחבה הזו, הפחתתי בחוות
הדעת שלי בלאי על חלפים, אני משיב לך שלא. אתה מפנה אותי לסעיף 17 להרחבת
אלמגורים... ושואל אותי מה יש לי לומר, אני משיב לך שאני מתייחס לפוליסה ולא
להרחבות מכיוון שיש הסכמים מסוימים בין חברות ביטוח למבוטחים, שחברת ביטוח
לא רוצה שזה יעבור הלאה ולכן אני מפחית את הבלאי והיא יכולה להחזיר לו את
הבלאי על סמך ההסכם."

115. ראיתי לקבוע כי אכן לא היה מקום להפחית מן הפיצוי בגין בלאי, בהתבסס על לשון
סעיף 17 להרחבה הקובע:

"בסיס השיפוי במקרה נזק יהיה עלות התיקון או ההחלפה בפועל, ללא כל ניכוי בגין
פחת ובלאי עבור 7 שנות ייצור אחרונות".

גובה הנזק בגין המשאית שניזוקה

116. לאחר שעברתי על חוות הדעת ולא מצאתי מקום לקבל במלואה אף אחת מהן, ראיתי
להעמיד את גובה הנזק למשאית שניזוקה על סך של **130,440 ₪** (במעוגל) נכון ליום
הגניבה. סכום זה איננו מגיע לכדי 65% אף מתוך שיעור השווי הנמוך יותר של המשאית
שניזוקה, דהיינו 280,000 ₪ כפי שראיתי לקבועו. מאחר ושני הצדדים ראו להסתמך על
הצעת המחיר של מוסך "מאיר אשדוד בע"מ" (סומנה ת/11, שנשמכת על הצעת החלפים
שהינה חלק מחוות דעת השמאי חן וסומנה נ/9) ראיתי לקבלה. כשם שלא ראיתי להוסיף
עליה בגין נזקים סמויים אפשריים בהתאם לדעת השמאי כפתורי ושמשי, כך גם לא
ראיתי להפחית ממנה על פי חוות דעת השמאי חן.
על כן, ראיתי לקבוע כי התובעת זכאית לקבל אך את שווי הנזק שנגרם למשאית בסך
130,440 ₪ נכון ליום הגניבה.

עלויות גרירה

117. סעיף 3 להרחבה קובע: **"במקרה נזק לכלי רכב עקב אירוע מכוסה, יישאו המבטחים גם בהוצאות החילוץ והגרירה אל המקום בו נהוג המבוטח לתקן את כלי הרכב" משלא העלתה הנתבעת טענה כנגד גובה העלות של גרירת המשאית שניזוקה, אלא הסתפקה בשלילה גורפת של זכאות התובעת לפיצוי, ראיתי לפסוק לתובעת את מלוא הסך של 7,200 ₪ עבור עלויות גרירת המשאית, כפי שטענה להן.**

השתתפות עצמית

118. באשר לשיעור ההשתתפות העצמית בה נושאת התובעת, טוענת התובעת כי עליה לשאת בסך של \$1,000 על פי ההרחבה. כך העיד מר כפתורי בעמ' 35 לפרוטוקול: **"אתה מפנה אותי לחוות דעתי שם ציינתי שההשתתפות העצמית היא \$1,000, ושואל אותי איך הגעתי לזה, אני משיב לך שבדף ההרחבות בפוליסה סעיף 19 לדף ההרחבות של אלמגורים. אתה שואל אותי מה זה נזק עצמי, אני משיב לך נזק שהוא לא צד שלישי. גם גניבה נכנס בנזק הזה. אתה מפנה אותי לרשימה של הפוליסה שם מצוין בגניבת רכב 10% השתתפות עצמי זו סתירה, אני משיב לך הפוליסה הוצאה תקופה של חודש ואולי יותר ממועד האירוע ולכן מה שתופס זה ההרחבות של אלמגורים... אתה אומר לי שבפוליסה לשנה הקודמת קיימת אותה השתתפות עצמית של 10% כפי שמופיע ברשימה לשנה הרלוונטית, אני משיב לך שזה לא רלוונטית"**

119. אומר מיד כי אין לקבל את טענת התובעת בנושא ההשתתפות העצמית. ברור מלשון ההרחבה כי מדובר בהשתתפות עצמית כאשר מדובר בנזק עצמי בלבד, ולא ניתן לפרש את המונח "נזק עצמי" כנזק שנגרם כתוצאה מגניבה שנעשתה על ידי צד ג'. מכאן אני קובעת כי על התובעת לשאת בהשתתפות עצמית בשיעור 10% למשאית שנגנבה ובשיעור 3.5% למשאית שניזוקה, כפי שקובעת הפוליסה שהוצאה בשנה שלפני הגניבה.

120. סעיף 21 להרחבה קובע: **"לצורך חישוב ההשתתפות עצמית יראו אירוע בו מעורב יותר מכלי רכב אחד של המבוטח כאירוע אחד, ותופחת השתתפות עצמית ממוצעת פעם אחת בלבד."** הנתבעת טוענת כי טענת התובעת לפיה בהתאם לסעיף זה יש לקזז השתתפות עצמית אחת מהווה הרחבת חזית. אינני מקבלת טענה זו שכן ההרחבה צורפה לכתב התביעה ומהווה חלק מן הפוליסות. התשלום ששולם ע"י הנתבעת עובר להגשת התביעה היה תשלום "על חשבון" מבחינת התובעת, זאת ותו לא. יתרה מכך, אין הנתבעת יכולה להתכחש לתנאי החוזה שבינה לבין התובעת.

גובה ההשתתפות העצמית

121. בהתאם ללשון ההרחבה, ראיתי להפחית השתתפות עצמית בשיעור ממוצע וזאת אף בשים לב לכך שהנתבעת עצמה הפחיתה רק 3.5% מן המשאית שניזוקה. מכאן שיש לחשב מחצית מסך של 35,000 ₪ המהווה 10% מערך המשאית שנגנבה, בצירוף סך של 9,800 ₪ המהווה 3.5% מערך המשאית שניזוקה, דהיינו **22,400** ₪ (מחצית מ- 44,800 ₪).

פרמיות

122. ראיתי לקבוע כי הנתבעת אכן זכאית להפחית את חוב הפרמיות אשר חבה כלפיה התובעת. בפוליסת המשאית שנגנבה נכתב סך של 23,006 ₪ ובפוליסת המשאית שניזוקה נכתב סך של 17,215 ₪ ובהתאם הפחיתה הנתבעת סכומים אלה מן הסכום שאינו שנוי במחלוקת אשר הועבר לתובעת.

123. במהלך שמיעת הראיות העלה מנהל התובעת את הטענה כי היות והפוליסות הונפקו לאחר שהמשאיות נגנבו, הועלו פרמיות לשיעור גבוה ביותר בהשוואה לפוליסות של השנה הקודמת, ובניגוד לסיכום שבעל פה עם סוכן הביטוח מר שפירא ז"ל לפיו הוסכם כי הפרמיות תהיינה זהות לאלה שבפוליסה הקודמת.

124. מר גרשון הסכים כי מוטל על התובעת תשלום פרמיות בסך כולל של 22,000 ₪. ראה עדותו בעמ' 9 לפרוטוקול:

"על הפוליסה של המשאית שלא נמצאה מקובל עלי שהייתי צריך לשלם בסביבות 12,000 ₪ פרמיה ועל הפוליסה של המשאית שנמצאה, זה יוצא בערך 10,000 ₪"

125. טענה זו לא בא זכרה בכתבי הטענות ובתצהיר עדות ראשית ומשכך היא מהווה הרחבת חזית ודינה להידחות. מכאן שהתובעת חבה בתשלום פרמיות בסך של **40,221** ₪.

אירוע ב'

126. הצדדים חלוקים בשאלה האם קמה לנתבעת חבותה מכוח הפוליסה שבינה לבין התובעת לשלם תגמולי ביטוח או שמא לא נתקיימו תנאי הפוליסה.

127. הנתבעת איננה חולקת על עצם התרחשות אירוע הפריצה וגניבת הציוד, אלא טוענת להעדר כיסוי ביטוחי, שכן בניגוד לתנאי הפוליסה הציוד שנגנב לא הוחזק בתוך מבנה וכן לא נותרו בשטח סימני אלימות.

128. יש ממש בדברי התובעת כי הטענה בדבר אי היוותרותם של סימני אלימות מהווה הרחבת חזית, באשר עלתה לראשונה בסיכומי הנתבעת ואילו בכתב הגנתה לא בא זכרה. ומכאן שמדובר בהרחבת חזית אסורה ולא ראיתי להידרש לטענה כי לא התקיים תנאי זה.

הפרת התנאי בדבר הימצאות הציוד בתוך מבנה

129. מעיון בפוליסה עולה כי תנאי מוקדם לחבותה של המבטחת על פי הפוליסה היה, בין השאר, הימצאותו של הציוד המבוטח בתוך מבנה. כך צוין בסעיף 3 לפוליסה:

"תמורת דמי ביטוח נוספים הנקובים ברשימה, מכסה הפוליסה נזק שנגרם לרכוש המבוטח ע"י פריצה שוד או כל ניסיון לכך. לצורך הרחבה זו "פריצה" פירושה גניבת רכוש מבוטח מתוך המבנים הנמצאים בכתובת המצויינת ברשימה, לאחר חדירה למבנים, בתנאי כי החדירה או היציאה עצמן בוצעו באלימות ובכח ונשאו סימנים גלויים לעין המעידים על החדירה או היציאה... מוסכם, כי הנטל להוכיח שאירע מקרה "פריצה" כמוגדר לעיל, מוטל על המבוטח."

130. ברשימה לביטוח צוין כי תנאי מוקדם לכיסוי הביטוחי עפ"י הפוליסה הינן ההגנות הקיימות בעסק המבוטח עפ"י סקר סיכונים שערך הסוקר מ.אדלר ביום 11/12/96. לאחר שעברתי על דו"ח הסוקר וטענות הצדדים ראיתי לקבוע כי אין לתובעת על מה לסמוך בטענה כי הסוקר לא הגביל את הימצאות הציוד מחוץ למבנה.

131. מעיון בדו"ח עולה כי בתיאור המקום התייחס הסוקר למבנה, שטחו, הפתחים המצויים בו, מצבו התחזוקתי ועוד, ואף המליץ על חיזוק סורגי הברזל הקיימים. משתמע מכך, כי סיטואציה בה הציוד יבוטח בעודו מונח מחוץ למבנה כלל לא עמדה על הפרק. באם כך היה הדבר, הרי שלא הייתה כל נפקות לאמצעי המיגון שנדרשו בדו"ח. גם ברשימה אין אזכור לביטוח ציוד המצוי בחצר אלא במבנים – ראה למשל בנוגע לצמיגים.

132. יתרה מכך, לטענת התובעת כי הציוד היה מוגן בשרשראות ומנעולים אין כל משמעות מעשית משלא נמצא לה כל זכר בדו"ח הסוקר ובתנאי הפוליסה, ובפרט משלא הוכחה. בהקשר זה אציין כי מקובלת עליו חוות דעתו של השמאי מטעם הנתבעת, מר ורשביק, בה ציין: **"אלמונים נכנסו לחצר המבוטחים דרך אחד מפתחי הכניסה הרבים וגנבו ציוד שהיה מונח מחוץ למבנה. נטען כי הציוד היה קשור ונעול בשרשראות. במקום לא נותרו סימנים המצביעים על כך."**

133. יצוין כי השמאי ורשב"ק עשה בחקירתו רושם מהימן ביותר. כך העיד בעמ' 46 לפרוטוקול:

"ציינתי שלא נותרו סימנים המצביעים שהציוד היה קשור ונעול בשרשראות. אתה אומר לי שלא ראיתי בכלל שיירים של שרשרת ומנעול במקום, אני משיב לך אני חושב שכל מה שהמבוטח טוען שגנבו אכן נגנב, אבל אני חושב שכל הציוד הזה לא היה קשור ולא היה נעול, אלא היה מונח. אתה שואל למה אני חושב את זה, אני משיב לך קיבלתי תיאור מהמבוטח איך זה היה נעול. יש להניח שאם היו חותכים שרשראות כמו שנטען או חותכים מנעול, יש להניח שהיו נשארים שרידים, חלקי חוליה של שרשרת, אוזניה של מנעול. כאן מדובר בכמה וכמה פריטים. לא יתכן שהיו צריכים לחתוך חמש שרשראות לפחות או ממנעולים ולא היה נישאר זכר"

134. לא ראיתי לקבל את טענתה של התובעת כי לא היה איסור להחזיק את הציוד מחוץ למבנה בהתבסס על כך שמלבד תכולת בית העסק בוטח גם טרקטור שופל 88 מושבת, אשר הסוקר ראה כי הוחזק בחצר ובכל זאת נכלל בביטוח. ראשית, הטרקטור כלל לא הוזכר בדו"ח הסוקר אלא רק ברשימה לפוליסה. שנית, אך מובן הדבר מאליו כי הטרקטור יוחזק בחצר משזהו מקומם הטבעי של כלי רכב מסוג זה.

135. למעלה מן הצורך יוער כי המשכו של סעיף 3 לפוליסה מרחיב את הסעיף כך שיכלול גם גניבה לאחר כניסה לבית העסק במפתחות בית העסק שנלקחו שלא כדין, דבר אשר יכול היה להסביר אי היוותרות סימני אלימות ו/או חלקי שרשראות.

ברם, התובעת כלל לא ניסתה לטעון כי מדובר בגניבה בידי מורשה אלא נתלתה בטענה שלא היה איסור על הימצאות הציוד מחוץ למבנה ולמעשה אסור היה להחזיק את הפריטים בתוך מבנה. כך העיד מר כפתורי בעמ' 40 לפרוטוקול:

"אתה מבקש שאסכים איתך שעל פי המידע שנתן לי המבוטח הפריטים הללו היו מחוץ למבנה בעת אירוע הגניבה, אני משיב לך שנכון. הם לא יכולים להיות בתוך מבנה. חל עליהם איסור, למעט אולי כמה פריטים בודדים, כמו שרשראות."

136. כך גם העיד מר גרשון בעמ' 12 לפרוטוקול:

"אתה מבקש שאסכים איתך שכל הציוד שנגנב מבית העסק ביום 14.1.99 היה מונח בתוך החצר, אני משיב לך שהוא היה בסככה קשור ומעוגן במנעולים. זה היה מחוץ למבנים. במשך כל השנים שהייתי מבוטח בחברת הביטוח זה היה מחוץ למבנה וקשור

137. כאמור טענה זו לא הוכחה על ידה ולא עולה בקנה אחד עם הכתוב בפוליסה.
138. לסיכומה של נקודה זאת אציין כי אף לו הייתי מקבלת את הטענה שהציוד היה מכוסה בהיותו מחוץ למבנה בשל חוסר יכולת להכניסו, עדיין הייתי קובעת כי עניין זה לא הוכח. לו רצתה התובעת להוכיח זאת, יכולה הייתה להמציא חוות דעת המציינת את הבעייתיות שבהכנסת פריט זה או אחר לתוך מבנה. אולם, הדבר לא נעשה על ידה. למעשה, במהלך חקירתו הודה השמאי כפתורי כי לגבי חלק מן הפריטים אכן לא הייתה קיימת מניעה אלא הדבר נבע מנוחות השימוש בהם וכיוצא בזה. ראה עדותו בעמ' 41 לפרוטוקול:
- "אתה שואל אם גם את מכונת הריתוך לא ניתן להכניס למבנה, אני משיב לך שניתן, לא רצוי לעבוד איתה בתוך מבנה סגור. אתה שואל מה לגבי הרתכת, אני משיב לך כנ"ל".**
139. בנוסף לאמור עד כה, אף לו הייתי קובעת כי נתקיימו תנאי הפוליסה, עדיין הייתי קובעת כי התובעת לא הוכיחה את דבר קיומו של הציוד אשר נטען כי נגנב. להלן אפרט.
140. חוות דעתו של מר כפתורי התבססה על הצעת מחיר אחת מטעם חברה למסחר בע"מ ולינקו-ליין ריתוך בע"מ. ואולם, כלל לא הומצאו אסמכתאות המוכיחות כי אכן הציוד היה קיים. התובעת אף לא המציאה ראיות כי כוננה את הנזק ורכשה ציוד כתחליף לזה אשר נגנב. כפי שכבר ציינתי, מר כפתורי הודה כי חוות דעתו נסמכת על הצעת מחיר אחת וללא בדיקה האם הציוד אכן נקנה בפועל. ראה דבריו בעמ' 39-40 לפרוטוקול:
- אתה אומר לי שבעצם לגבי כל פריט קיבלתי רק הצעת מחיר אחת, אני משיב לך שנכון... לא אמרתי שעשיתי על בסיס הצעת מחיר אחת, אלא צלצלתי בררתי וקיבלתי סדרי גודל... אתה שואל אם אני יכול להציג חשבונות של הרכישה של הפריטים האלה לאחר הגניבה, אני משיב לך שאני לא יודע אם קנו ואם קנו מה קנו.**
- אתה שואל איזה בדיקות עשיתי עם המבוטחים לצורך בדיקה אם אכן הפריטים שהם טוענים להם היו לפני כן בעסק, אני משיב לך שהערכת מבוססת על הצהרתו של המבוטח. אני מתכוון להצהרה בע"פ... האמנתי למבוטח בצורה מוחלטת.**
141. השמאי ורשביק ראה לקבוע בחוות דעתו כי חלק מן הפריטים הנתבעים אכן היו במקום אולם לאו דווקא כאלה המגיעים לכדי השווי הנטען. כך העיד מר ורשביק בעמ' 46 לפרוטוקול:

"אתה מפנה אותי לחוות דעתי להסברים ושואל אותי על סמך מה כתבתי "שלדעתנו "התביעה מתייחסת לדגמים וסוגים משופרים לעין שיעור", אני משיב לך שפה יש בעיה עם הדגמים, כי לא קיבלתי מהמבוטח ולו צל של מסמך או איזה שהיא אינפורמציה כתובה על הפריטים שנגנבו ולכן עשיתי את זה על סמך ההסברים שקיבלתי, על סמך הנפחים שנותרו במקום תוך פזילה גם לסכומי הביטוח. אם יש לי סכום ביטוח של 200,000 ₪ במחסן עם צמיגים ושופל וטרקטור, אז לא יתכן ששוויה 25% מסכום הביטוח והיא נמצאת בחוץ"

142. הפריטים אף לא הופיעו בטופס יא' (טופס הפחת) של התובעת. ראה עדות מר זהבי בעמ' 26 לפרוטוקול:

"אתה שואל אם לתובעת היה רכוש נוסף לצורך הפעלת המשאיות כמו בלוני גז, מכונת שטיפה בקיטור, מכונת ריתוך 200 וכו' כל הדברים האלה היו צריכים להופיע בטופס הפחת אני משיב לך אם לחברה היה ציוד כזה שנרכש על יד החברה, היה צריך להופיע בטופס. אתה שואל אם אתה עושה עסקת ברטר האם זה צריך להופיע בטופס הפחת, אני משיב לך שכן"

וכן ראה עדות מר כפתורי בעמ' 40 לפרוטוקול:

"טופס יא' הוא טופס שמפרט את הציוד בבית העסק ואת הפחת בגינו. אתה אומר לי ששם אמורים להיות מפורטים כל הפריטים בבית העסק, אני משיב לך שלא. מה שחלק מהפריטים הוא היסטורי זה לשקול דעת רו"ח להכניס אותם או לא."

ואולם, טענה זו לא נטענה עד לחקירתו הנגדית של מר כפתורי.

נזקים בשל אובדן רווחים והכנסות

143. שאלת הנזקים התפעוליים עוסקת בנזקים עקיפים, דהיינו נזקים אשר נגזרים מן הנזק הישיר שנגרם לנכס המבוטח. כפי שקבע בית המשפט העליון בתביעת המגן, יש להבחין בין פיצוי בגין נזק תוצאתי הכלול במסגרת הפוליסה, לבין פיצוי בגין נזק תוצאתי שנגרם למבוטח בשל הפרת חוזה על-ידי חברת הביטוח. בענייננו טענה המבוטחת לפיצויים המגיעים לה בשל הימנעות חברת הביטוח מלשלם את התגמולים במועד, בהתאם לסעיף 10 לחוק התרופות. הכלל הוא כי על התובע פיצוי זה להוכיח הן את נזקו והן את שיעור הפיצויים לו הוא זכאי, אלא אם כן קיים קושי אובייקטיבי להוכיח את גובה הנזק, או אז תעשה הפסיקה על דרך של אומדן [ע"א 355/80 אניסימוב בע"מ נ' מלון טירת בת שבע בע"מ, פ"ד לה (2) 800, 807-806 (1981), וכן ע"א 153/04 רובינביץ נ' רוזנבוים, תק-על 2006(1) 1549, 1562

חוות דעת רו"ח זהבי וחוות דעת נגדית של רו"ח זיתוני

144. לאחר שעברתי על חוות הדעת ושמעתי את עדותם של רו"ח זהבי ורו"ח זיתוני ראיתי לקבוע כי לא עלה בידי התובעת להוכיח את שיעור הנזקים להם היא טוענת, וזאת ממספר סיבות.

145. ראשית, רו"ח זהבי העיד כי לצורך חישוב הרווח התפעולי חישב את ההכנסות פחות הוצאות תפעול ללא פחת. ראה דבריו בעמ' 17 לפרוטוקול:

"אתה מבקש את הנוסחה לחישוב רווח גולמי, אני משיב לך ההכנסות מהמשאיות פחות ההוצאות התפעוליות של המשאיות, היינו שכר נהגים, דלק, שמנים, ביטוח רישוי, תיקונים ושונות... אתה שואל מה לגבי הפחת ולמה אני לא כולל אותו, אני משיב לך שאני לא צריך לכלול את הפחת לצורך חישוב הרווח התפעולי כי המשאיות לא היו ואי אפשר היה לדרוש פחת."

ואולם, אי הפחתת הפחת בטעות יסודה. מתוך המטרה להשיב את הניזוק למצב בו היה אילולא אירע הנזק עולה כי הפחתת הפחת הינה הכרחית, באשר אילולא נגנבו המשאיות היו הן ממשיכות לצבור פחת.

146. שנית, יש ממש בטענת הנתבעת כי קיים טעם לפגם בהתעלמות רו"ח זהבי מנתוני שנים קודמות והסתמכותו על נתוני שנת 1998 בלבד, אשר לאו דווקא משקפים נכונה את נתוני שנת 1999. ראה דבריו בעמ' 19 לפרוטוקול:

"אתה שואל למה לא ערכתי את חוות הדעת לקראת הדיון היום לשנים שעד היום, שכן אנחנו יודעים שהתובעת רכשה משאיות במקום אלה שנגנבו, אני משיב לך לדעתי הכי פשוט והכי נכון לקחת את אותם משאיות שנגנבו שיש לי נתונים לגבי הכנסות והוצאות שלהם לשנת 98 ושם להקיש על שנת 99 ו-2000... אתה שואל לצורך הביקורת האם לא היה שווה לבדוק כמה משאיות האלה עשו בשנת 97 ו - 96 ואולי מה היה בפועל בשנת 99 ולשקלל את השוק, אני משיב לך שוב את מה שאמרתי קודם"

147. שלישית, פגם מהותי בחישובו של רו"ח זהבי הינה העבדה שלצורך החישוב נוטרלה מנתוני ההכנסות וההוצאות משאית אחת בלבד, בשעה שנתבעת היו כלי רכב נוספים מניבי רווחים, אליהם כלל לא היה מודע מר זהבי. על כך העיד מנהל התובעת מר גרשון בעמ' 3 לפרוטוקול:

"אתה שואל כמה כלי רכב היו לתובעת במועד האירוע, אני משיב לך חמישה כלי רכב לפני האירוע הראשון. אתה שואל איזה, אני משיב לך שהיו שתי משאיות הוולבו שנגנבו, עוד משאית וולבו אחת ומשאית וולבו אמריקאית ומשאית מק. אתה שואל כמה כלי צמ"ה היו לתובעת באותו מועד, אני משיב לך היה לה טרקטור אחד בבעלות החברה ואחד היה באחסנה בחצר של החברה. אתה שואל כמה נגררים היו לתובעת, אני משיב לך בין 10 ל - 12... אתה שואל אם השכרתי את הנגררים לגורמי חוץ, אני משיב לך שיתכן. הם עבדו בכל עבודה"

ראה דברי ר"ח זהבי בעמ' 19-20 לפירוט:ול:

"אתה אומר לי שאני טוען שהרווח הגולמי בשנת 99 הוא 552,000 ₪ ולצורך הבדיקה ביצעתי נטרול של המשאית הנוספת שהייתה בעסק ושואל אותי למה אני מתכוון, אני משיב לך הייתה משאית נוספת שהייתה משאית מיכל שעבדה עבור חברת כימוטל ונטרלתי את כל ההכנסות של אותה משאית מיכל שעבדה עבור חברת כימוטל ונטרלתי את כל ההכנסות של אותה משאית שידעתי אותן לפי הנהלת הספרים... אתה אומר לי שלתובעת לא היו שלוש משאיות כפי שאני אומר אלא חמש, אני משיב לך שכתבתי שהייתה משאית נוספת שלא הייתה פעילה בשנה זן. על משאית נוספת לא ידוע לי. אתה אומר לי שמנהל התובעת אמר בדיון הקודם שלתובעת היו חמש משאיות ושואל אותי אם אני מסכים שאם הנתונים העובדתיים האלה נכונים אז חוות הדעת שלי אמורה להשתנות, אני משיב לך שאני מסכים. אתה אומר לי שלתובעת היו גם כלי צמ"ה, כמו טרקטורים ושואל אותי אם בדקתי כמה הכנסה הם מייצרים, אני משיב לך שלא ידוע לי על הכנסה ספציפית של טרקטור... אתה שואל אותי מה לגבי נגררים שהיו לתובעת, אני משיב לך שהם נגררים בדרך כלל על ידי המשאיות וההכנסה היא של המשאית. אתה שואל אותי אם אפשר להשכיר את הנגררים לחברות אחרות, אני משיב לך שכן"

148. רביעית, מר זהבי עצמו הודה כי במסגרת חוות דעתו כלל לא ערך הפרדה בין הנזק כתוצאה מגניבת המשאיות לנזק הנובע כתוצאה מגניבת המנופים. ראה דבריו בעמ' 18 לפירוט:ול:

"אתה אומר לי שאם כך שחוות הדעת שלי מתייחסת לאובדן הרווח הגולמי גם על המשאיות וגם על המנופים, אני משיב לך שכן."

עובדה זו בעייתית לאור הכיסוי הביטוחי הנפרד הקיים רק למנופים, אשר נידון בהרחבה במסגרת תביעת המגן.

149. חמישית, מר גרשון העיד כי שכר משאיות חלופיות לפי הצורך. ראה דבריו בעמ' 8 לפירוט:ול:

"אתה מבקש שאסכים איתך שלאחר האירוע שכרתי משאיות במקום אלה שנגנבו, אני משיב לך שהייתי מחויב כלפי לקוחות אז כן. שכרתי כמה משאיות שצריך. יום אחד הייתי צריך שתי משאיות ויום אחד ארבע, אז שכרתי לפי מה שצריך"

בחקירתו הודה ר"ח זהבי כי באם כך היה הדבר, הרי שלא היה צפוי אובדן הכנסות, מלבד כמובן עלות שכירת המשאיות. ראה דבריו בעמ' 24 לפירוט:ול:

"אתה מבקש שאסכים איתך שאם התובעת הייתה שוכרת משאיות ההכנסות שלה לא היו צריכות להשתנות, אני משיב לך שנכון... אתה אומר לי הנחה שמה שמר גרשון אמר זה נכון, היינו התובעת שכרה משאיות תחת אלו שנגנבו על מנת לשמור על עסק פעיל ומבקש שאסכים איתך שהנזק היחידי שנגרם לה זה אותן עלויות בשביל שכירות, אני משיב לך בהנחה שעבור כל הזמנה כולל מיידית שהתובעת קיבלה היא שכרה משאיות, אז הנזק הוא שכירות המשאית"

150. בהקשר זה ראיתי להוסיף כי מעיון בדו"ח רווח והפסד לשנת 99 שהוגש במסגרת נ/2 עולה כי לא קיימת בדו"ח עמודה המציינת שכירת משאיות, על אף עדות מנהל התובעת מר גרשון כי שכר משאיות חלופיות ואישור מר זהבי כי באם התובעת שכרה כלי רכב חלופיים היה לך ביטוי בדו"ח וכן היו מצויות חשבונות בגין אותה שכירות. גם אם בכללה הייתה עדותו של מר גרשון אמינה עלי, הרי שרכיב זה בתביעת התובעת לא הוכח ואין להסתמך על אמירותיו הכלליות בהקשר זה.

151. יתרה מכך, יפה לעניינו ההלכה שנפסקה בתביעת המגן, שם נקבע כי התובעת איננה זכאית לקבלת פיצוי בגין ראש נזק זה, היות ולא המציאה לחברת הביטוח חלק מהמסמכים שעמדו בבסיס חוות דעתו של רו"ח זהבי ובשל כך לא עמדה בנטל המוטל עליה להוכיח את גובה הנזק. אף בעניינו לא המציא מר זהבי את המסמכים, והוא עצמו הודה כי על סמך המסמכים שהועברו לנתבעת לא ניתן היה לערוך את חוות דעתו. כך העיד מר זהבי בעמ' 21-23 לפרוטוקול:

"אתה שואל האם את מסמכי הנהלת החשבונות צרפתי לחוות דעתי, אני משיב לך שלא. גם לא הבאתי את זה לכאן היום. אתה שואל אם ב"כ התובעת לא פנה אלי וביקש שאביא את זה לכאן היום, אני משיב לך שלא. אתה שואל האם זה נכון שנחקרתי בבית המשפט המחוזי ביחס לאירוע הספציפי וכבר אז נשאלתי ע"י ב"כ הנתבעת שם, מהם מסמכי הנהלת החשבונות ולמה לא הבאתי אותם והשבתי את אותה תשובה כאן, אני משיבה לך לאחר שאתה נותן לי לעיין בפרוטוקול שם, אני משיב שנשאלתי לגבי הנהלת החשבונות שם והשבתי שלא נדרשתי להביא..."

אתה שואל האם זה נכון שכבר בבית המשפט המחוזי התעורר ויכוח בין ב"כ הצדדים, אני משיב לך שאני זוכר שהייתה דרישה לקבלת מסמכי הנהלת החשבונות. הדרישה לא הייתה ממני, אלא בין עורכי הדין..."

אתה מציג לי את תצהיר גילוי המסמכים של התובעת ואומר לי שמסמכי הנהלת החשבונות לא גולו שם, אני משיב לך שלגבי החומר הזה אני לא רואה שום חומר של הנהלת חשבונות... אתה אומר לי שאם כך ספרי הנהלת החשבונות לא מופיעים במכתב

הזה ועל כן לא ניתן לערוך את חוות דעתי רק על סמך המסמכים שמופיעים במכתב הזה, אני משיב לך שנכון"

152. מכאן, על אף שתתכן האפשרות כי אכן נגרמו לתובעת נזקים תפעוליים כלשהם, משלא הוכיחה את נזקה ושיעורו אין התובעת זכאית לפיצוי בגינו.

משהגעתי למסקנה זו, אין צורך לדון בטענת הנתבעת כי הפוליסה אינה מכסה את הנזקים התפעוליים וכי תגמולי הביטוח שולמו במועד.

החזר שכר טרחה

153. ראיתי לקבוע כי התובעת איננה זכאית להחזר שכר טרחת חברת השמאות והייעוץ "אינדיפנדנט אופיניון בע"מ", אותה ערך שמאי הביטוח מר ראובן כפתורי (בהתבסס על חוות דעת השמאי שמש). בית המשפט העליון בתביעת המגן, ראה לקבוע כי הכחשת החבות על ידי הנתבעת לא חייבה את המבוטחת להציג חוות דעת מטעמה, ובעשותה זאת נטלה על עצמה סיכון כי לא תזכה להחזר הוצאותיה באם זו תידחה. לאור התרשמותי מחוות דעת השמאי כפתורי כפי שפורטה לעיל, אין לראות בהוצאות חוות הדעת שלמעשה נדחתה משום הוצאות שנדרשו לשם ניהול ההליך.

154. למעלה מן הצורך ראיתי לציין כי גם אם הייתי רואה לסמוך על חוות דעתו של השמאי שמש לא הייתי פוסקת את ההוצאות שנדרשה התובעת לשלם לאינדיפנדנט אופיניון בע"מ - אין כל הלימה בין העבודה שלכאורה נדרשה לצורך עריכת חוות דעת שמאית לבין הסכום שנדרשה התובעת לשלם לחברה בסך של למעלה מ- 65,000 ₪, ומכל מקום אין הוא נמצא בכל פרופורציה לסכומים שברגיל דורשים שמאי רכב לצורך עריכת חוות דעת.

סוף דבר

155. ראיתי לקבל בחלקה את התביעה בכל הנוגע לתשלום היתרה המגיעה לתובעת בגין שווי המשאיות שנגנבו במסגרת אירוע א'.

156. ראיתי לדחות את התביעה בכל הנוגע לחבות הנתבעת בגין אירוע ב'.

157. עבור המשאית שנגנבה, ראיתי לחייב את הנתבעת בתשלום סך של 395,000 ₪ נכון ליום הגניבה.

158. עבור נזקי המשאית שניזוקה, ראיתי לחייב את הנתבעת בתשלום סך של 130,440 ₪ נכון

ליום הגניבה.

159. עבור גרירת המשאית שניזוקה, ראיתי לחייב את הנתבעת בתשלום סך של 7,200 ₪ נכון ליום הגניבה.

וסך הכול נכון למועד הגניבה - 532,640 ₪.

ניכויים

160. מסכום זה יש להפחית את שיעור השתתפות העצמית הממוצעת בה נושאת התובעת, העומד על סך של 22,400 ₪.

161. כן יש להפחית חוב פרמיה בסך של 40,221 ₪.

סה"כ הסכום לתשלום בערכים נומינליים ליום הגניבה עומד על 470,019 ₪. סכום זה כשהוא צמוד להיום בצירוף ריבית מגיע לסך של 752,778 ₪.

162. מסכום זה יש להפחית סך של 319,979 ₪ אשר ניאותה הנתבעת לשלם ביום 10.11.1999, ובתוספת הפרשי הצמדה וריבית סך של 491,258 ₪ נכון להיום.

163. סכום הנזק לאחר ניכוי הסכום ששולם, ושאותו על הנתבעת לשלם לתובעת עומד על 261,520 ₪.

164. כן תשא הנתבעת בתשלום הוצאות משפט על פי קבלות שיוצגו לה על ידי התובעת ובכפוף לאמור לעיל וכן בשכ"ט עו"ד בשיעור 20% ומע"מ כחוק מסכום הפיצוי לאחר הניכויים.

165. הסכומים ישאו הפרשי הצמדה וריבית מהיום ועד התשלום המלא בפועל.

166. המזכירות תשלח את העתק פסק הדין לצדדים.

ניתן היום כח' באב, התשס"ז (12 באוגוסט 2007) בהעדר הצדדים.

ח. וינבאום וולצקי, שופטת